

Pensjon private barnehagar

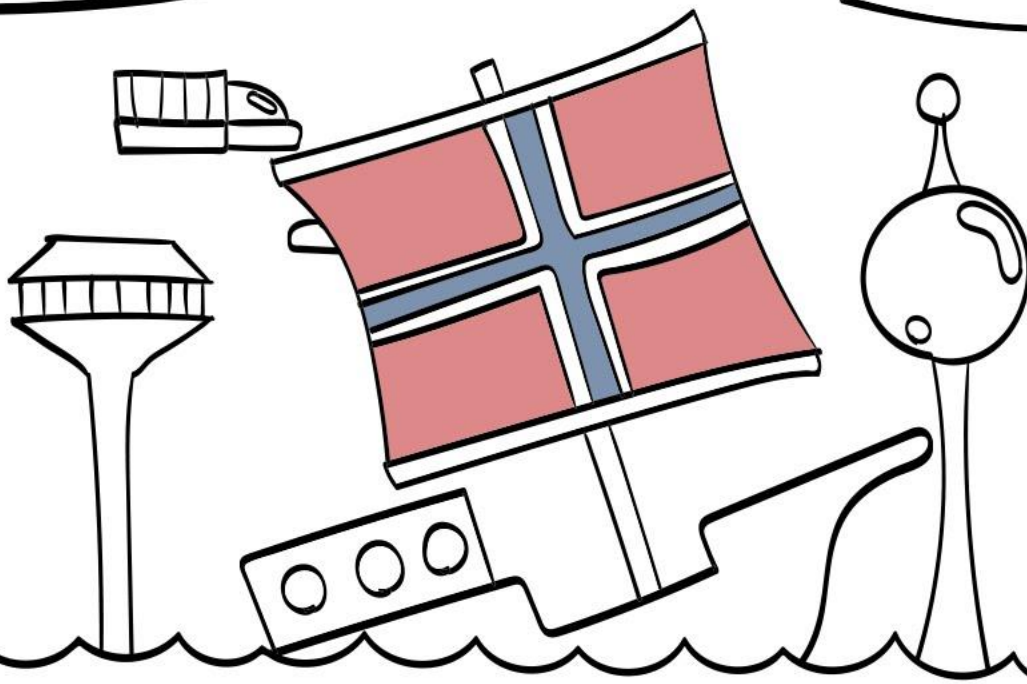
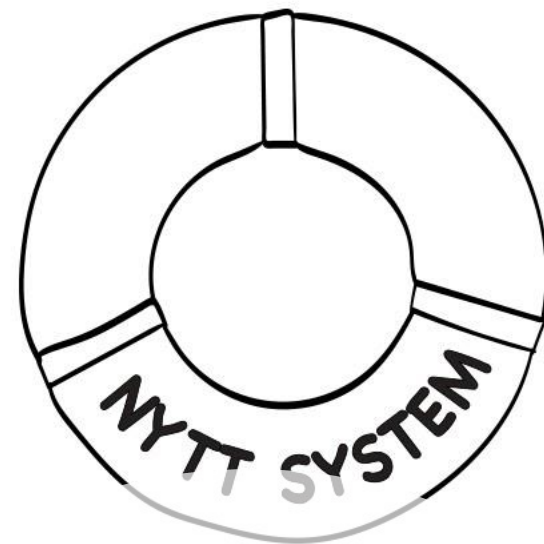
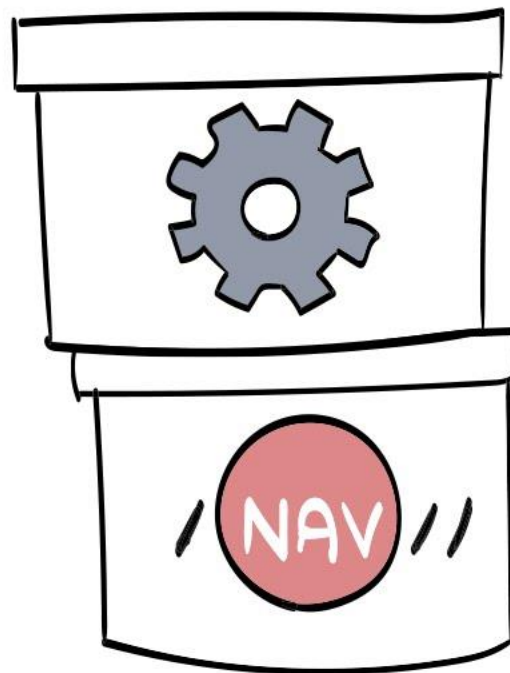
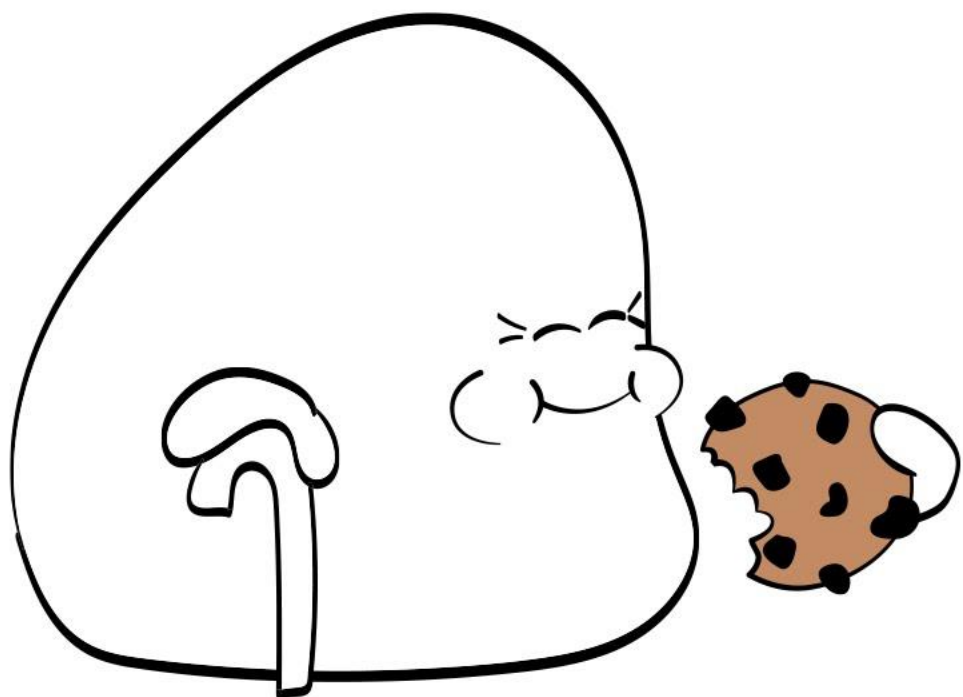
Storkurs 2023

Elin Haugsvær Gravdal og Solfrid Furre

Tema for økta

- Folketrygda
- Kort om offentlig tenestepensjon
- Private tenestepensjonsordninger
- AFP i Fellesordningen
- Mobilitet
- Uføretrygd/-pensjon
- Permisjonar

[Hæh? Spare til pensjon allerede nå? - YouTube](#)

Landsmøtet 2019: Mål i innsatsperioden

- Alle medlemmer skal ha kollektive, solidariske, føreseielege og trygge pensjonsordningar.
- Pensjonsordningane må sikre det økonomiske grunnlaget for ein trygg og verdig alderdom for alle. Tenestepensjonsordningane må vere kollektive, solidariske, trygge, føreseielege og kjønnsnøytrale, og dei må vare livet ut. Der tenestepensjonsordninga og AFP ikkje er lovfesta, skal ordninga vere ein del av tariffavtalen.

Utdanningsforbundet jobber for en pensjonsordning som er:

TRYGG OG KOLLEKTIV

LIVSLANG

FORUTSIGBAR

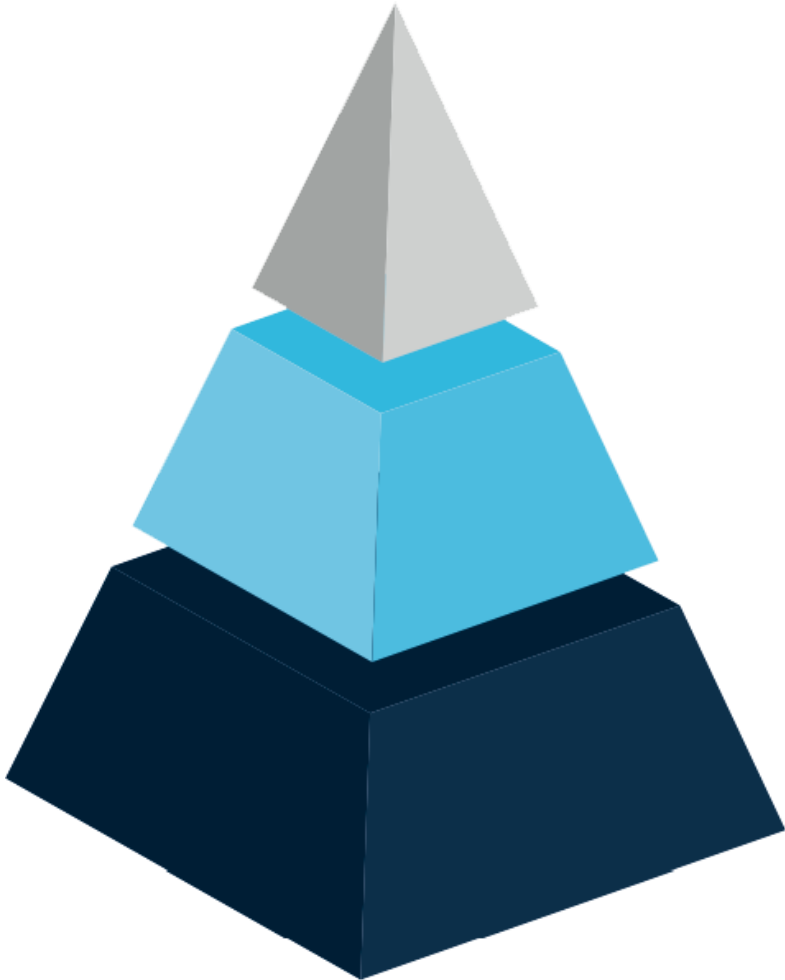
LIKE GOD FOR KVINNER
OG MENN

[Ting du bør vite om pensjon - YouTube](#)

[Pensjon \(utdanningsforbundet.no\)](https://www.uto.no/pensjon)

Pensjon er...

Eiga sparing

Tenestepensjon

Folketrygd

Først: Folketrygda

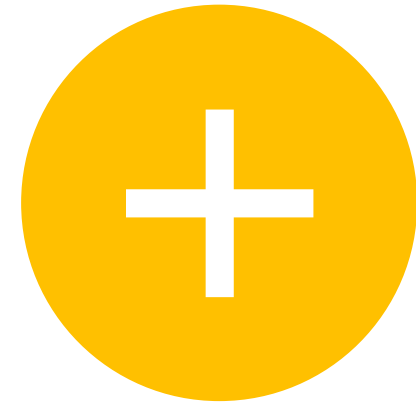
Folketrygd og tenestepensjon

ALLE SOM BUR ELLER JOBBAR I NOREG
ER MEDLEM AV FOLKETRYGDA

STØRSTEDELEN AV VÅR PENSJON -
FOLKETRYGDA

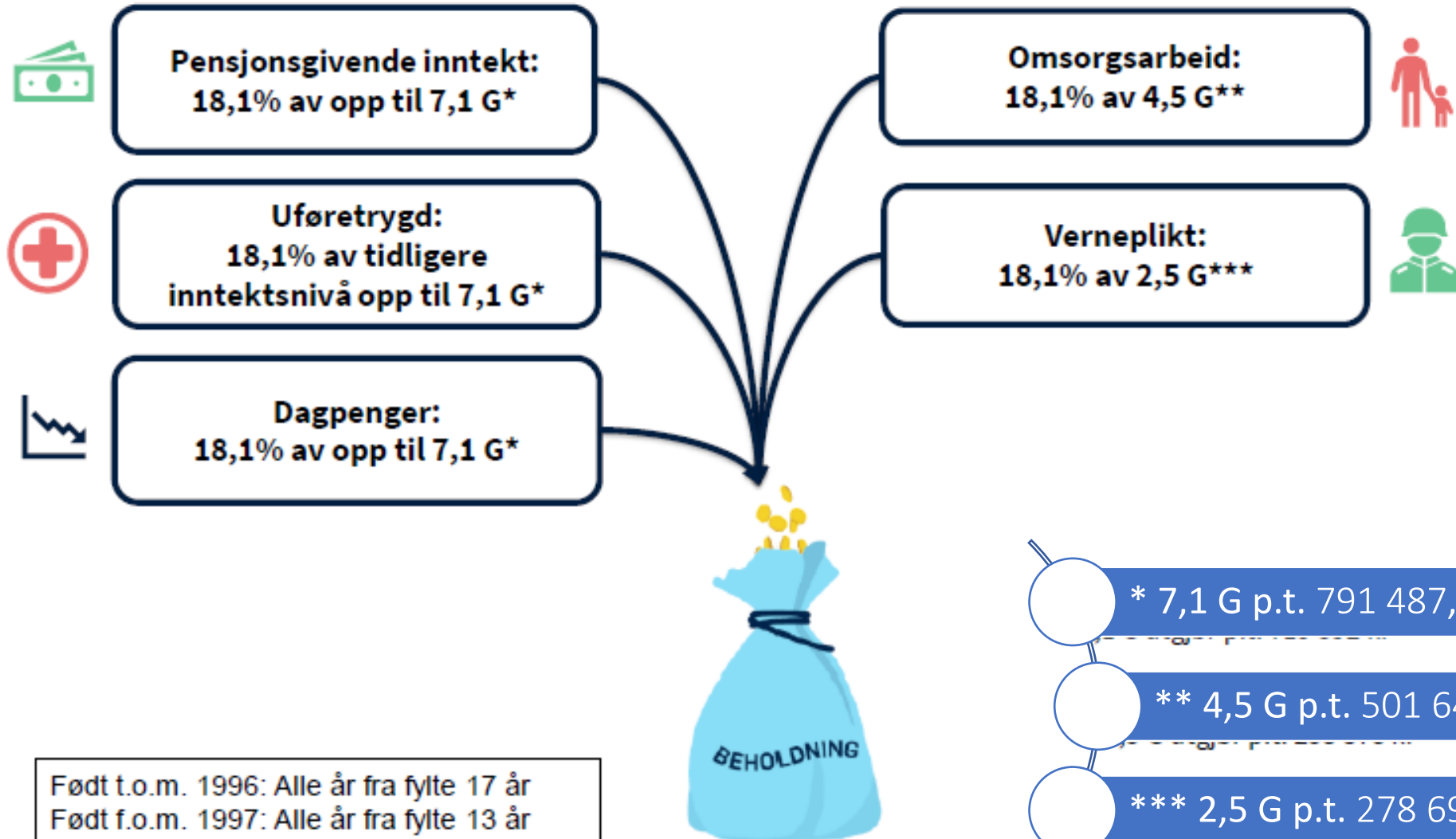
I TILLEGG TIL FOLKETRYGDA –
TENESTEPENSJON

G = grunnbeløpet i
folketrygda

- **G per 1. mai 2022: 111 477**

G?

Årlig inntekt - årlig opptjening

*	7,1 G p.t. 791 487,-
**	4,5 G p.t. 501 647,-
***	2,5 G p.t. 278 692,-

Pensjonsbeholdning og alleårsregelen

Levealdersjustering

Levealderen aukar

Pensjonen skal fordelast
på fleire år

Pensjonsreforma kort oppsummert

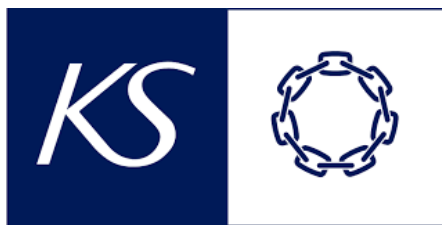

- **frå besteårsregel til alleårsregel. Alle år i jobb fram til 75 år gir pensjon.**
(Overgangsordningar frå 1954 – 1963- kullet)
- **Du vel når du vil ta ut pensjon** fra 62 – 75 år
(jo seinare uttak, jo høgare pensjon)
- **Fleksibelt uttak. Jobb så mykje du vil** når du tek ut pensjon. (uttaksgrad mellom 20% og 100%)
- **Levealdersjustering**
- **Livsvarig utbetaling.**

Folketrygda utgjer største delen av din pensjon!

Spørsmål

Tenestepensjon

Ny offentlig tenestepensjon

Ny «logikk»

Opptening **alle** år i offentlig teneste fram til 75 år

Fleksibel: Du vel når du vil ta ut pensjon 62 – 75 år

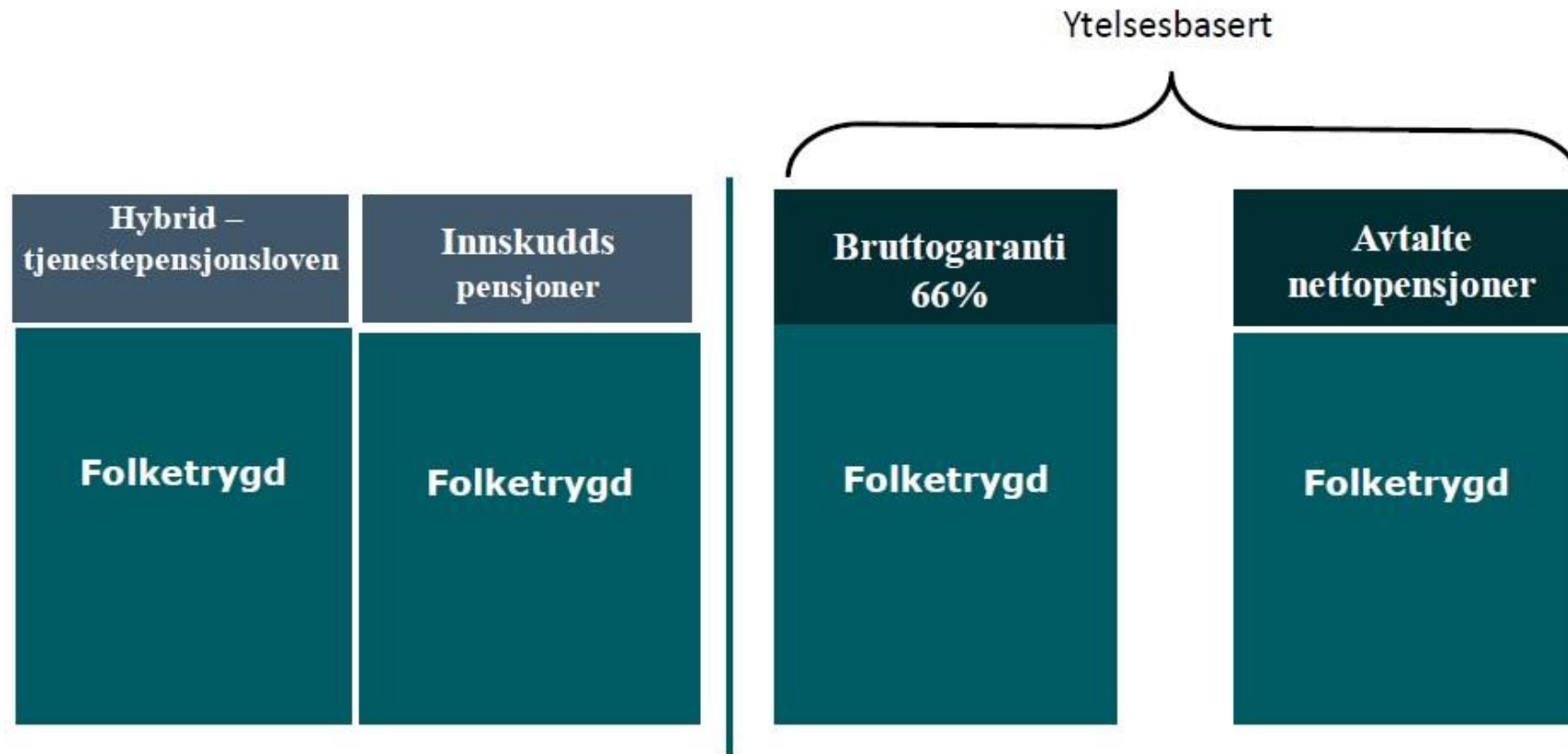
Du kan **fritt kombinere** inntekt og pensjon

Påslagsmodell

Pensjon – private tjenstepensjonsordninger

Tjenestepensjoner i dag

- Ytelsespensjon
- Hybridpensjon
- Innskuddspensjon

Pensjon i privat sektor/barnehage i tillegg til Folketrygda

- Offentlig lik AFP
(tidlegpensjon)
- Privat AFP

Hybridpensjon

- Livslang og kjønnsnøytral pensjon
- Lik pensjon for kvinner og menn
- Sparesats 7 %, som er maksimal sparesats innenfor loven for inntekt opp til 7,1 G
- Kan tas ut fleksibelt fra 62 år. Man kan jobbe og ta ut pensjon samtidig.
- Tjener opp pensjon alle år du jobber.
- Årleg premie til pensjonskollektivet, ikke til deg selv
- Ulike garantiordninger

Regulering av hybridpensjon

- **G-regulering**, som betyr at pensjonsbeholdningen din stiger i takt med økningen i folketrygdens grunnbeløp (G). G reguleres i tråd med lønnsutviklingen i samfunnet.
- **0-garanti**, som betyr at pensjonsplasseringene ikke kan gi tap fra år til år (minste årlige avkastning skal være lik 0%)
- **Individuelt investeringsvalg**, som betyr at den enkelte kan påvirke hvor stor andel som skal stå i fond/aksjer og hvor stor andel som reguleres av renter. Pensjonsbeholdningen stiger og synker i takt med utviklingen i de fondene/spareprofilen som er valgt.

Barnehagepensjon

- Opptening
 - 7 % av pensjonsgrunnlaget (4,5% + 2,5%, opptrapping til 5%+2% innan 01.01.25
 - opptening for alle år og ei livsvarig og kjønnsnøytral pensjonsutbetaling
 - Individuelt investeringsval, med standard spareprofil basert på alder. I utbetalingstida og for pensjonsbevis regulerast beholdningen med avkasting.
 - Har i dag ein AFP som er ein tidleg pensjonsordning, mål om ny privat AFP frå 1.1.25.
 - Etterlatnepensjon til ektefelle, registrert partner eller sambuar

Andre forhold

- Kompensasjon: det vil bli gjort nye utrekninger, og korleis kompensasjon blir utbetalt vil avklarast i samband med overgang til endra AFP.
- Partane er samde om å leggja til rette for mobilitet innanfor tariffområdet.

Barnehagepensjon

- Opptening 7% av pensjonsgrunnlaget (4 % + 3 % opptapping til 5+2 frå 01.01.25)
- opptening for alle år og ei livsvarig og kjønnsnøytral pensjonsutbetaling
- Individuelt investeringsval, med standard spareprofil basert på alder. I utbetalingstida og for pensjonsbevis regulerast beholdningen med avkasting.
- AFP i fellesordninga frå 01.01.23
- Grupplivsforsikring til ektefelle, registrert partner eller sambuar

Norlandia
BARNEHAGENE

Hybridpensjon

- Opptening 7% av pensjonsgrunnlaget (5 % + 2 %)
- opptening for alle år og ei livsvarig og kjønnsnøytral pensjonsutbetaling
- 0-garanti
- Har i dag ein AFP som er ein tidleg pensjonsordning,
 - Ny AFP frå 01.01.24
- Etterlatnepensjon til ektefelle, registrert partner eller sambuar

	Hybrid	Innskudd	Ytelse	Off.pensjon (ny)
Hva er avtalt?	Innbetalingen	Innbetalingen	Utbetalingen	Innbetalingen
Hva blir pensjonen?	Sum innbetaling og regulering / avkastning	Sum innbetaling og avkastning	66% av sluttlønn – inkl. beregnet gammel folketrygd	Pensjons-opptjeningen akkumuleres i en beholdning som reguleres med lønnsveksten
Opptjening	Alle år teller	Alle år teller	Avkortes ved mindre enn 30 års opptjening	Alle år teller
Regulering under opptjening	Avkastning, 0-garanti eller generell lønnsvekst (G)	Avkastning	Individuell lønn	Generell lønnsvekst (som i folketrygden)
Investeringsvalg	Individuelt eller kollektivt	Individuelt eller kollektivt	Kollektivt	Kollektivt
Regulering av pensjoner under utbetaling	Avkastning	Avkastning	Avkastning opp til 1 G	Gjennomsnitt av lønns- og prisvekst

	Hybrid	Innskudd	Ytelse	Off.pensjon
Utbetalingstid	Fleksibelt fra 62 – 75 år. Normalt livsvarig, minst til 80 år	Fleksibelt fra 62 – 75 år. Minst 10 år og minst til 77 år	Fleksibelt fra 62 – 75 år. Livsvarig	Fleksibelt fra 62 – 75 år. Livsvarig
Hvem dekker kostnader til forvaltning og administrasjon?	Bedriften dekker alle kostnader – også om den ansatte slutter eller pensjoneres	Bedriften under opptjening, ansatte ved pensjonering eller slutt	Bedriften dekker alle kostnader – også om den ansatte slutter eller pensjoneres	Bedriften dekker alle kostnader – også om den ansatte slutter eller pensjoneres
Hva skjer når du blir utmeldt av ordningen?	Pensjonsbevis på grunnlag av din beholdning + andel av reguleringsfond Avkastning	Pensjonskapitalbevis på grunnlag av din beholdning. Avkastning - kostnader	Fripolise som viser dine opptjente rettigheter ut fra antall år/sluttlønn Lav avkastning	Oppsatt rettighet etter 12 mnd.
Hva skjer med pensjonen når du dør?	Beholdningen går inn i pensjonsfellesskapet. Bidrar til høyere pensjon for de gjenværende	De etterlatte arver beholdningen (hvis det er noe igjen)	Beholdningen går inn i pensjonsfellesskapet. Bidrar til finansiering av ordningen	Beholdningen går inn i pensjonsfellesskapet. Bidrar til høyere pensjon for de gjenværende

Før hovedoppgjøret 2022

	PBL	FUS	Virke-HUK	Norlandia
Pensjonsordning	Hybrid	Hybrid	Hybrid	Innskudd
Sparing	5 + 2 (4 + 3)	5 + 2	5 + 2	5 + 2
Regulering opptjening	Individuelt investeringsvalg	Kollektiv forvaltning, 0-garanti	Lønnsvekst-garanti	Individuelt investeringsvalg
Regulering utbetaling	Avkastning	Avkastning	Avkastning	Avkastning
AFP	Gammel AFP (tidligpensjon), men mål om livsvarig AFP	Som PBL	Livsvarig AFP	Livsvarig AFP
Utbetalingstid	Livsvarig	Livsvarig	Livsvarig	Tidsavgrenset

Etter hovedoppgjøret 2022

	PBL	FUS	Virke – HUK	Norlandia
Sparesats hybrid	2 + 5 (opptrapping)	2 + 5	2 + 5	2 + 5 (opptrapping)
AFP	Senest 1.1.25	Senest 1.1.24	OK	OK

Anbefalt spareprofil – individuelt investeringsval i PBL og Norlandia

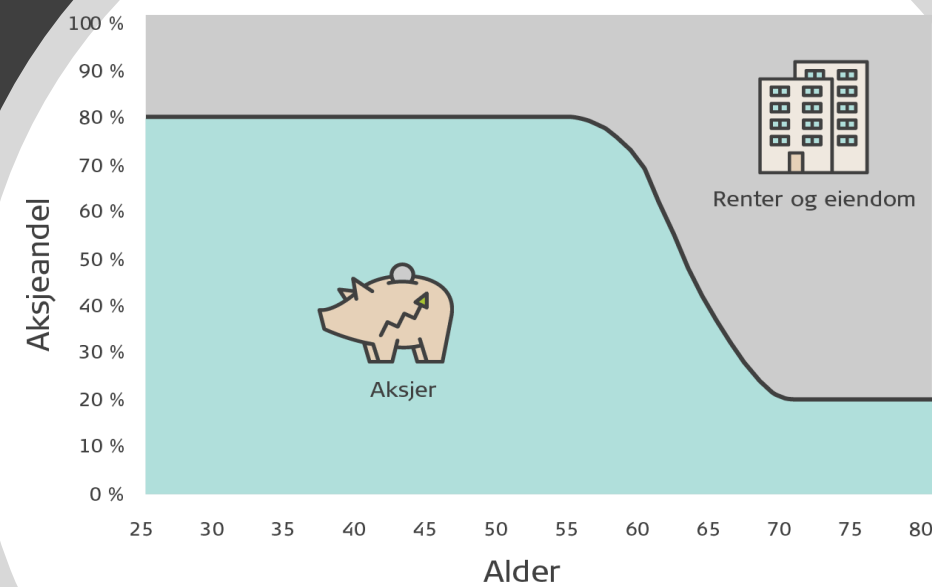
Indeksprofiler

Bredere portefølje
Investerer i fremvoksende så vel som utviklede økonomier

Mer bærekraftig
Stramme krav, investerer mer i bærekraftig selskaper

Bedre avkastning
Bedre resultater gir bedre pensjon

AFP – frå tidlegpensjon til tilleggspensjon

Kan tas ut fleksibelt 62 – 70 år

Ta ut sammen med heil eller del av folketrygd

Jobbar for at ein kan byte jobb mellom offentlig og privat sektor utan å miste AFP-retten

Fellesordningen for AFP

AFP i privat sektor er en kvalifiseringsordning. Dette innebærer at vilkårene må være oppfylt på det tidspunkt du ønsker å starte uttak av AFP. Vilårene knytter seg til to tidspunkter; 62-årsdagen din og datoen du vil ta ut AFP fra (uttakstidspunktet). Disse tidspunktene er ofte ikke sammenfallende.

Alle vilkårene må være oppfylt for at du kan motta AFP.

Vilkår for å ha rett til AFP

- Ansiennitet
 - 7 av de 9 siste årene før du fyller 62 år
- Arbeidstaker de 3 siste årene i virksomhet knyttet til Fellesordningen, og inntekt over 1 G samme tid
- Hovedarbeidsforhold og minst 20 %
- Pensjonsgivende inntekt må være høyere enn øvrige inntekter
- Ytelser uten arbeidsplikt mellom 59 – 62 år fører til at man mister rett til AFP
- Uføretrygd kan ikke kombineres med AFP

Vilkår ved uttak

- Ansatt og reell arbeidstaker
- Uttakstidspunkt og tre foregående år minst 20 % stilling i tilsluttet foretak
 - Mulig med 26 uker hvor man ikke oppfyller dette kravet
 - Ved konkurs / nedbemanning uten at man utfører arbeid i oppsigelsestiden, oppfyller man ikke 20 %-kravet
 - Garantipensjonsnivå
 - Må ta ut minst 20 % folketrygd
 - Krav om tilstrekkelig opptjening i folketrygden til å ta ut alderspensjon før fylte 67 år

Ytelse

- Livsvarig – fleksibelt uttak fra 62 år
- Årlig opptjening mellom 13 – 61 år – 0,314 prosent av inntekt mellom 0 – 7,1 G

Konsekvensar for pensjon ved bytte av arbeidsgivar

- Frå offentlig til privat, privat til offentlig og privat til privat

Gruppeliv

- FUS har i tillegg ein etterlatnepensjon
- PBL har etterlatnepensjon for dei på gammal ordning.

	HYBRID	YTELSE	NEDTRAPPING
PBL	20 G	10 G	Nedtrapping frå 51 år
FUS	10 G		Nedtrapping frå 51 år
Norlandia	20 G		Nedtrapping frå 51 år
Virke	10 G		Nedtrapping frå 51 år
Standard tariff	30 G	10 G	Nedtrapping frå 51 år

Bytte av barnehage

- Kvar barnehage/eigar har si eiga pensjonsordning. Det er i dag ikkje medrekning av pensjon om ein bytar mellom ulike barnehagar/eigarar. (utanom i offentleg sektor og hos nokre av dei store konserna)

Spørsmål

Kor lenge arbeider lærarane?

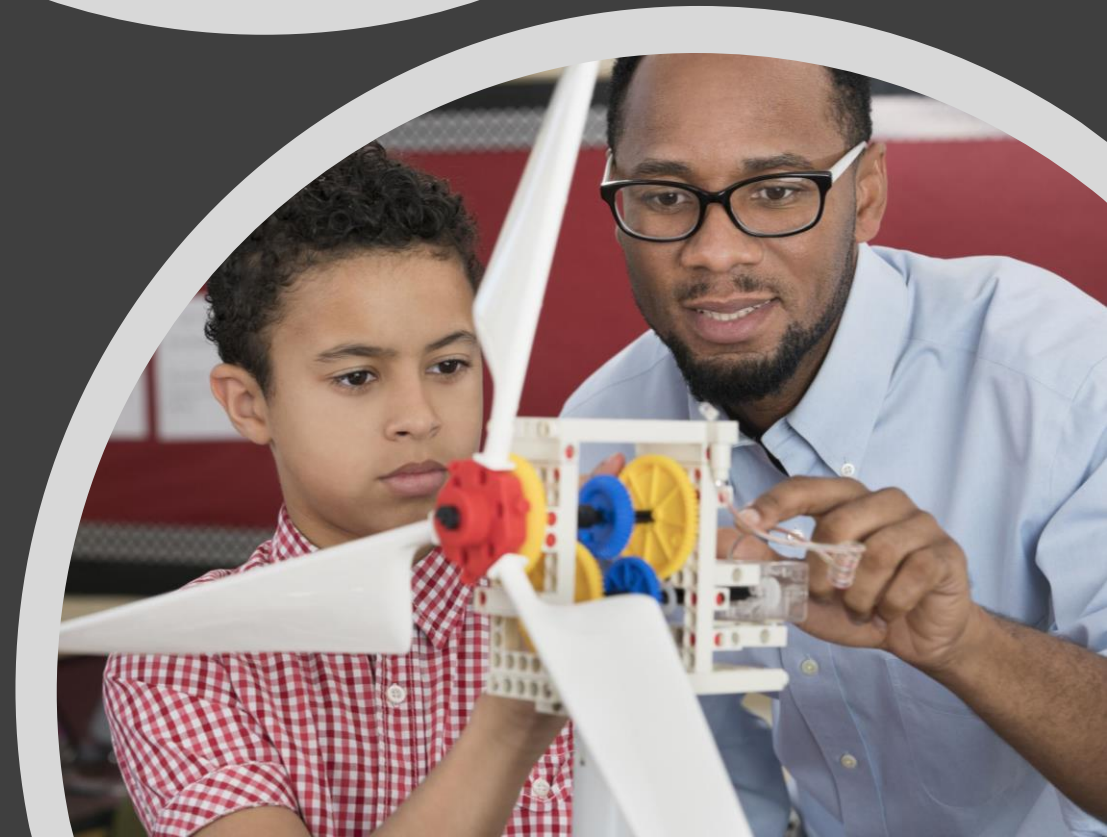
Kilde: FAFO 2017:05

Ein 53-åring i skolen vil ha ein forventa pensjonsalder på 64 år

Pensjoneringsalder:

- første gang ein tar ut ein pensjon: uføre, AFP, alderspensjon - heilt eller delvis
- 45 prosent av adjunktane tar ikkje ut pensjon før 67 år
- 50 prosent av lektorane tar ikkje ut pensjon før 67 år

Barnehage: usikre tall, men lågare pensjoneringsalder enn skole

Uføretrygd

Varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade

Må ha vært medlem av folketrygden de siste 5 årene før du ble syk

Inntektsevnen må være varig nedsatt med minst 50%

Unntak: skyldes det yrkesskade; varig
nedsatt med minst 30%

Mottar du arbeidsavklaringspenger; varig
nedsatt med minst 40%

Uførepensjon

- Innvilgast frå 20% uføregrad/nedsett inntektsevne
- 3% av lønn opptil 6 G
- 69% av lønn mellom 6 G - 12 G
- 25 % av G
- Barnetillegg 4 % av pensjonsgrunnlaget, opptil 12 %. (max 6 x G)

Uførefella - få korrekt uføregrad.

Dette er «uførefella»

- Er du ufør i lavere grad enn 50 prosent, med ytelse fra pensjonskassen, vil du rammes kraftig økonomisk dersom du senere blir over 50 prosent ufør.
- For å få uførepensjon fra Nav må du være minst 50 prosent ufør.
- Du kan søke kan du søke mellom 20 og 50 prosent uføregrad fra KLP eller andre pensjonskasser. Får du innvilget AAP eller uføretrygd fra Nav senere på grunn av økte uføregrad (mer enn 50%), vil ytelsen fra pensjonskassen ikke være med i beregningsgrunnlaget. Du vil derfor få uførepensjon kun basert på stillingsandelen du har stått i.

Alderspensjon til uføre

Framforhandla avtale:

Uføre skal sikrast ein god alderspensjon. Siktemålet for regelverket for alderspensjon til uføre må vera at alderspensjonen til uføre skal stå i eit rimeleg forhold til alderspensjonen til arbeidsføre. Uføre kan ikkje kompensera for verknaden av levealdersjusteringa ved å stå lenger i jobb, slik arbeidsføre kan.

Uføre fødd frå 1963 og seinare tener opp til alderspensjon i tenestepensjonsordninga ut frå den inntekta dei har når dei blir ufør. Det endelege regelverket for uføre blir fastsett i samarbeid med partane etter at Stortinget har vedtatt reglane om alderspensjonen til uføre i folketrygda.

Permisjonar

Foreldrepermisjon

Ulønna permisjon og/eller omsorgsarbeid

Studiepermisjon

Redusert stilling

Sjukdom/uføre

Gode livsfase- og seniorpolitiske tiltak

4/50

Berge

Hva må jeg være oppmerksom på?

Endring av barnehage/arbeidsgjevar

Fripolisar, pensjonskapitalbevis

Medlemstid

Permisjonar